

22. Väestönsuojelu

Väestönsuojelulautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakunnan kokoonpano v. 1960 oli seuraava: puheenjohtaja fil. maist. Victor Procopé, varapuheenjohtaja pääjoht. Pietari Salmenoja, jäsenenä autonkulj. Pekka Kurillo, dipl.ins. Aare Leikola, toim.joht. Brynolf Liusvaara, toimits. Ahti Salli, lainop.kand. Mauno Tamminen, majuri Olavi Wiias ja kenr.luutn. Harald Öhquist. Kaupunginhallituksen edustaja lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius. Lautakunnan sihteerinä toimi hallinnollinen apul.Kosti Lyly.

Lautakunnan kokouksia oli 23 ja niiden pöytäkirjojen pykälää 315. Lähetettyjä kirjeitä oli 1 227 ja saapuneita 527.

Päätökset. Lautakunnan päätökset koskivat mm.: Uudenmaan lääninhallituksen vaatimien väestönsuojeluviranomaisten henkilötietojen lähettämistä kaupunginhallitukselle (26. 1. 25 §); lääkintämateriaalin hankintakysymyksiä (8. 3. 71 §, 26. 4. 119 §); Erottajan kalliosuojatilaa koskevan Aabio Oy:n vuokrasopimuksen purkamista (24. 5. 143 §, 8. 6. 156 §, 27. 9. 220 §); väestönsuojelun piirikeskusten pikapuhelinlaitteiden hankintaa (13. 9. 203 §); ulkohälyttimien ohjaus- ja tarkkailulaitteiden hankintaa (25. 10. 247 §) sekä Erottajan kalliosuojan louhososan sähkölaitteiden uusimista (8. 11. 26 §).

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat mm.: toimiston viranhaltijain palkkauskysymyksiä, opintomatkaa ja teknillisen suunnittelijan viran perustamista toimistoon (9. 2. 46 §, 8. 3. 72 §, 5. 4. 101 §, 11. 10. 235 §); asiantuntija-avun käyttämistä väestönsuojelumateriaalin hankinnoissa (23. 2. 51 §); valtiolta anottavia lainoja, avustuksia sekä eräitä korvauksia (22. 3. 89 §, 20. 12. 308, 309 §); virastojen ja laitosten suojelujohtajien koulutusta (5. 4. 103 §, 10. 5. 129 §); lautakunnan talousarvioehdotusta v:ksi 1961 (24. 5. 141 §, 13. 9. 198 §); Eerikinkadun kalliosuojan rakentamiseen liittyviä seikkoja (8. 6. 154 §); diakonissalaitoksen kalliosuojan liittämistä kaukolämmitysverkkoon (21. 6. 162 §); alueen järjestämistä väestönsuojelun pelastus- ja raivauskoulutusta varten yhteisesti valtion, väestönsuojelujärjestön ja kaupungin toimesta (8. 11. 259 §); väestönsuojelun piirikeskusten pikapuhelinlaitteiden valmistustarkkailijan ja vastaanottotarkastajan palkkaamista (8. 11. 262 §); erään Malmilla olevan uudisrakennuksen väestönsuojaa (8. 11. 263 §); ehdotusta Helsingin kaupungin väestönsuojelujärjestykseksi (20. 12. 306 §); v:een 1961 siirtyviä ratkaisemattomia asioita (20. 12. 311 §) sekä varastoitavien leikkausvarusteiden steriloimiseen tarvittavaa määrärahaa (20. 12. 312 §).

Lisäksi tehtiin esityksiä yleisten töiden lautakunnalle uusien kalliosuojien rakentamismäärärahojen varaamisesta v. 1961 (10. 5. 132 §); rakennusvirastolle perusparannusluontoisten töiden suorittamisesta (8. 3. 69 §); palolautakunnalle väestönsuojelullisen palontorjuntakaluston hankkimisesta (26. 4. 117 §) sekä investointitoimikunnalle sijoitussuunnitelmasta v:ksi 1962—1966 (30. 8. 192 §, 22. 11. 276 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: väestönsuojasuunnitelmia ja suojien rakentamiskysymyksiä (26. 1. 31 §, 9. 2. 47 §, 8. 3. 75 §, 21. 6. 163 §, 14. 7. 179 §, 9. 8. 184 §, 16. 9. 208 §, 27. 9. 216, 217 §, 11. 10. 231, 232 §, 25. 10. 243 §, 8. 11. 260, 272, 274 §, 20. 12. 305 §); posti- ja lennätinlaitoksen puhelinkaukokaapelin johtamista Korkeavuoren kalliosuojaan Erottajan kalliosuojan kautta (22. 3. 88 §); Helsingin Väestönsuojeluyhdistyksen avustamista (10. 5. 131 §, 9. 8. 182 §); elintarvikekeskuksen juurikasvaraston siirtämistä väestönsuojelulautakunnan hallintoon (30. 8. 189 §); suunniteltujen hiekkasiilojen ajotunnelien sopivuutta väestönsuojiksi (27. 9. 219 §) sekä kaupungin ja Oy. Vuorikatu 7:n välisen sopimuksen purkamista (25. 10. 248 §).

Lisäksi annettiin lukuisia lausuntoja erilaisista väestönsuojia koskevista kysymyksistä yleisten töiden lautakunnalle, kiinteistöviraston talo-osastolle, maistraatille sekä rakennustarkastustoimistolle.

Väestönsuojelutoimisto

Henkilökunnan muutoksia ei tapahtunut kertomusvuonna. Väestönsuojelupäällikkönä toimi edelleen eversti evp. Väinö Karanko.

Väestönsuojelupäällikkö toimi muiden tehtäviensä lisäksi mm. kouluttajana virastojen ja laitosten suojelujohtajien kurseilla, piti eri tilaisuuksissa esityksiä kaupungin väestönsuojelujärjestelyistä sekä laati ehdotuksen kaupungin väestönsuojelujärjestykseksi.

Hallinnollinen toiminta keskittyi edelleen lautakunnan käytännöllisten töiden sekä toimiston sisäisten järjestelyjen ja juoksevien asioiden hoitoon, talousarviokysymysten selvittelyyn, kalliosuojien vuokrasopimusten tekoon ja sopimusten valvontaan, väestönsuojelumateriaalin hankinnan kaupallisiin valmisteluihin, pyydettyjen lausuntojen yms. hallinnollista laatua olevien asioiden käsittelyyn.

Suunnittelutoiminta. Kertomusvuoden aikana suunnittelijat jatkoivat kaupungin väestönsuojelun yleissuunnitelman edellyttämiä tehtäviä ollen yhteydessä sekä kaupungin omien että ulkopuolisten virastojen kanssa. Kertomusvuonna saatiin evakuointisuunnitelman valmistelut niin pitkälle, että toimintaohjeiden laatiminen voitiin aloittaa. Poliisilaitoksen toimesta laadittiin kokoontumiskeskuksiin ohjaava osoiteluettelo, joka saatettaisiin yleisön tietoon valmiustilan aikana. Suoritushenkilöstön kokoontumissuunnitelma tarkistettiin yhteistoiminnassa poliisilaitoksen kanssa. Sisäasiainministeriölle tehtiin useita evakuoinnin valmistelussa huomioonotettavia aloitteita. Valistustilaisuuksia evakuoinnista pidettiin edelleen. Henkilöstön sijoittaminen johtamistoiminnan, pelastus-, raivaus- ja lääkintäpalvelun elimiin ja yksikköihin aloitettiin sekä väestönsuojelutoimistossa että vastaavissa perustajina toimivissa virastoissa ja laitoksissa.

Materiaaliohjevahvuuksien laatimista kaupungin väestönsuojeluyksiköille jat-

kettiin. Tällöin jouduttiin pitämään yhteyttä asiantuntijoihin, joista erityisesti mainittakoon lääket.lis. Alpo Lahti. Hankinnoissa keskityttiin viestimateriaaliin, jonka hankintoihin sidottiin 5 mmk, lääkintämateriaaliin käytettiin n. 2 mmk. Hankittu materiaali varastoitiiin kalliosuojavarastoihin. Viestikaluston hankintojen valmisteluvaiheessa järjestettiin yhdessä Suomen Väestönsuojelujärjestön kanssa kaksi koekäyttilaisuutta pikapuhelinlaitteiden sopivuuden selvittämiseksi.

Lisäksi suoritettiin sijoitusta koskevia tiedusteluja kaupungin virastojen ja laitosten mahdollisten suojaussiiirtojen valmistelua varten.

Yleisten kalliosuojien rakentamissuunnitelma valmistui tarkistamisasteelle vuoden aikana.

Koulutustoiminta. Kaupungin virastojen ja laitosten suojelujohtajia koulutettiin väestönsuojelukoulussa kuudella teollisuuden suojelujohtajakursilla (50 t) ja kahdella liikeyritysten suojelujohtajakursilla (39 t). Kaupungin omia suojelujohtajakursseja virastojen suojelun suunnittelua varten oli 36 (25 t). Ensiavun antamiseen koulutettiin peruskursseilla (30 t) työaikana 200 virastojen ja laitosten palveluksessa olevaa henkilöä ja Suomen Punaisen Ristin ryhmänjohtajien ensiapuleireillä (5 vrk) 32 henkilöä. Peruskoulutuksen saaneista 121 osallistui vapaa-aikanaan virastojen suojeluryhmien jatkokoulutustilaisuuksiin.

Yleisen väestönsuojelun johtajatehtäviin oli edellisenä vuonna aloitettu kouluttaa vapaaehtoisia reservin upseereita. Tätä toimintaa jatkettiin kertomusvuonna. Koulutustilaisuuksiin osallistui n. 30 upseeria yhteensä 21 tuntia. Vastaava ruotsinkielinen kurssi n. 15:lle reservin upseerille alkoi vuoden lopulla.

Toimiston henkilökunnalle pitivät pääesikunnan ja ilmavoimien asiantuntijat kolme (3 t) koulutustilaisuutta, joissa käsiteltiin ilmavalvontaa ja siihen liittyviä kysymyksiä.

Teknillinen toiminta. Kalliosuojien väestönsuojatilana olevasta alasta (14 500 m²) oli täysin kunnossa olevaa suojatilaa 53.6 %, puolivalmista 34.4 % sekä heikkokuntoista louhosta 12 %. Kaksi kalliosuojaa (Kaarlenkadun ja Johanneksen suojat) kunnostettiin rakenteellisesti valmiiksi, jolloin kunnossa olevaa lisätilaa saatiin 500 m².

Kalliosuojien korjauskulut olivat yhteensä 4 032 993 mk, josta rakenteellisten korjausten osuus oli 1 114 890 mk, sähköteknillisten 2 693 556 mk ja koneteknillisten 224 547 mk.

Kalliosuojatilasta oli n. 90 % vuokrattuna erilaisiin tarkoituksiin ja 9 % varattu väestönsuojelun omaan käyttöön. Kalliosuojien hoitohenkilöstön muodosti koneenhoitaja, asentaja, kaksi korjausmiestä ja kuusi lämmittäjää.

Talojen väestönsuojat lisääntyivät pinta-alaltaan vuoden aikana 12 478 m². Tästä määrästä oli n. 450 m² B-luokan ja muu osa C-luokan suojia. Vuoden lopussa oli valmiiden tai rakennettaviksi hyväksytyjen talonsuojien pinta-ala kaikkiaan 39 400 m². Näihin tiloihin mahtui n. 65 500 henkilöä. Alueellisesti jakautuivat suojatilat siten, että Hietarannan-Siltasaaren eteläpuolisella alueella oli suojatilaa 8 300 henkilölle; Töölön, Meilahden, Ruskeasuon ja Pasilan alueella 1 320 henkilölle; Kallion, Sörnäisten, Vallilan ja Hermannin alueella 11 250 henkilölle; Herttoniemen, Roihuvuoren, Kulosaaren ja Laajasalon alueella 12 950 henkilölle; Munkkiniemen, Pitäjänmäen, Haagan ja Kaarelan alueella 20 320 henkilölle; Toukolan, Käpylän, Pasilan, Maunulan ja Pakilan alueella 4 600 henkilölle; Malmin, Viikin, Pukinmäen, Tapani-

lan ja Puistolän alueella 860 henkilölle; Lauttasaaren alueella 4 950 henkilölle ja Vartiokylän alueella 1 950 henkilölle.

Ulkohälyttämiä oli vuoden lopussa 98. Niiden kunnossapitoon käytettiin 2 794 092 mk, josta linjavuokriin 773 880 mk sekä hoito- ja korjauskustannuksiin 2 020 212 mk.

Menot ja tulot. Menot kertomusvuonna olivat 37 383 632 mk jakautuen seuraavasti: Palkkiot 400 000 mk, Vakinaiset viranhaltijat 1 429 800 mk, Tilapäiset viranhaltijat 10 169 240 mk, Muut palkkamenot 170 715 mk, Kansaneläke- ja lapsilisämaksut 503 035 mk, Vuokrat 705 928 mk, Valaistus 21 600 mk, Siivoustarvikkeet 14 750 mk, Tarverahat 149 943 mk, Arvaamattomat menot 125 514 mk, Hälytys- ja viestiverkosto 1 349 344 mk sekä jäännös edelliseltä vuodelta 1 444 281 mk, Väestönsuojelumateriaalin hankinta 694 012 mk sekä jäännös edelliseltä vuodelta 5 245 325 mk, Kaupunginhallituksen käyttövarat 125 000 mk; Kalliosuojien menot: Vakinaiset viranhaltijat 737 880 mk, Viranhaltijoiden sunnuntai- ja ylityökorvaukset 2 460 mk, Muut palkkamenot 4 463 640 mk, Kansaneläke- ja lapsilisämaksut 277 200 mk, Lämpö 1 397 726 mk, Valaistus ja tuuletus 600 773 mk, Vedenkulutus 113 755 mk, Puhtaanapito 208 718 mk, Korjaukset 3 499 429 mk ja jäännös edelliseltä vuodelta 533 564 mk sekä Avustukset Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piirille 3 mmk.

Tulot kalliosuojista olivat: käteisvuokrat 16 412 916 mk ja tilitysvuokrat 2 107 620 mk, yhteensä 18 520 536 mk.
